

ВІД ПРИНЦИПУ НАОЧНОСТІ ДО ПРИНЦИПУ МУЛЬТИМОДАЛЬНОСТІ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТЬОГО ПРОСТОРУ

Прагнення людства до «суспільства без кордонів» ставить перед освітою надзвичайно складні завдання. Тільки освічена людина, що володіє, крім професійних вмінь, високою культурою ділового спілкування та вмінням спілкуватися іноземною мовою, може самореалізуватись в умовах глобалізації. Отже, питання вивчення іноземних мов з використанням новітніх технологій навчання та сучасних видів наочності є одним з головних завдань закладів вищої освіти. Метою нашої доповіді є аналіз підходу до використання наочності на заняттях з іноземної мови в історичному контексті.

Принцип наочності, що був започаткований ще у 17 столітті Яном Амосом Коменським, досі залишається одним з головних дидактичних принципів: «... Все, що тільки можливо, представляти для сприйняття почуттями, а саме: видиме – для сприйняття зором, звуки – слухом, запахи – нюхом, смачне – смаком, доступне дотику – шляхом дотику. Якщо будь-які предмети відразу можна сприйняти кількома почуттями, нехай вони відразу охоплюються кількома почуттями»(1, с. 302).

Тему наочності з історичної точки зору розкрили О. А. Голюк, Н. Ю. Родюк, які дослідили історичний внесок видатних педагогів С. Миропольського, М. Бунакова, М. Корфа, К. Ельніцького, М. Демкова (2, с. 8). Дослідженням різних аспектів наочності були присвячені роботи таких вчених як І. О. Зимня, Е. І. Пасов, С. Ю. Ніколаєва, О. І. Ярмолевич, С. В. Гапонова, L. Le Ferrec, M. Leclère-Messebel та інші.

З другої половини 20 століття наочність поділялась на «зовнішню» і «внутрішню». Для «зовнішньої» наочності М. Бунаков застосовував у школі природні і штучні наочні посібники, тобто, саморобні або існуючі в продажу. Віддаючи перевагу природним посібникам, він радив до штучних вдаватися вкрай рідко, оскільки вважав, що при штучних наочних посібниках уявлення про урок скоро забуваються, залишаються тільки голі слова, і уроки не досягають мети. (2, с. 9). Внутрішню ж наочність він вважав прийнятною при аналізі художніх творів тощо.

Розглянемо використання наочності в різних підходах до викладання іноземної мови: У **граматико-перекладному методі** наочністю виступали тексти, з цими матеріалами можна було розвинути навички писемного мовлення, вміння граматичного аналізу. Колір, розмір шрифту, малюнки при цьому зовсім не мали значення. **Прямий метод** вже дав місце малюнкам. Головна мета цього методу – мовлення з використанням ілюстрацій, але цей метод не мав на меті комунікацію, лише певні навички усного мовлення на основі запропонованих тем. **Активний метод** вже передбачає використання магнітофону та інших технічних засобів у навчанні. З'являються мовні лабораторії та лінгафонні

кабінети. В центрі уваги навчальні діалоги та ситуації. **Аудіовізуальний метод** дозволив одночасне використання зображення і звуку. (60-90 роки) Засоби наочності поповнюються відеофільмами, телепрограмами. **Комунікативний метод** вніс до переліку матеріалів наочності поняття автентичного тексту. Щодо сучасного **діяльнісного методу**, він передбачає використання будь-яких засобів наочності як в режимі аудиторного навчання, так і самостійної роботи з використанням Інтернету та мультимедійних програм (3).

Засоби наочності виконують певні функції: порівняння, зіставлення, виділення. Тому графічні засоби широко використовуються при викладанні іноземних мов у технічних вищих навчальних закладах. Назвемо переваги графічної наочності (таблиць, схем, графіків, діаграм, презентацій):

- Універсальність: вміння студентів користуватися ними може бути використане у вивченні інших предметів зі спеціальності.

- Доступність: будь-які технічні тексти та статті завжди мають графічний супровід;

- Методична доцільність: ці засоби можуть бути джерелом науково-технічної інформації.

Разом з традиційними для минулих років засобами наочності, як то натуральна або об'ємна наочність (предмети побуту), образотворча (картини, зображення, фотографії, малюнки), звукова, символічна або графічна (таблиці, карти, схеми, графіки тощо), в процес викладання іноземної мови стрімко вриваються сучасні високотехнологічні засоби, які ми вже не можемо ігнорувати у методиці – реклама, блоги, суспільні мережі, чати, смартфони. Вони полегшують і ускладнюють роботу викладача. Ми говоримо вже про мультимодальний підхід до викладання мови, де текст на занятті може бути представлений у різних модусах одночасно: вербальному, графічному та просодичному.

Список бібліографічних посилань:

1. Коменский Я. А. Избр. пед. соч. М., 1955. С. 302-303.

2. Голюк О. А., Родюк Н. Ю. Застосування наочності як засобу підвищення ефективності навчання в практиці початкової школи XIX століття / О. А. Голюк, Н. Ю. Родюк // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, VI (71), Issue: 173, 2018 Sept., P. 7-10. <http://seanewdim.com/173i.html>

3. Rıfat GÜNDAY. Utilisation Des Matériels Didactiques Et Authentiques Dans Les Methodes Du Fle Et Le Point Du Fle. Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/312034393_Utilisation_Des_Materiels_Didactique